

Nagy Imre művészete és a szokások

Nagy Imre csikzsögödi festőművész művészi hagyatéka különböző vázlatokat, rajzokat, metszeteket, valamint akvarelleket, olaj- és tempera festményeket tartalmaz. Ennek a műfajlag sokrétű hagyatéknak az elhelyezését - kevés kivétellel - Nagy Imre múzeumokban képzelte el és valósította meg. Az egyes gyűjtemények, nagyságrendjük szerint, a következők: Csiki Székely Múzeum (Nagy Imre Galéria), Csíkszereda; Művészeti Múzeum, Marosvásárhely; Székely Nemzeti Múzeum (Képtár), Sepsiszentgyörgy; Kurucz Istvánné¹ magángyűjteménye, Alsógöd, Magyarország; Petőfi Irodalmi Múzeum és Magyar Nemzeti Galéria, Budapest; Művészeti Múzeum, Kolozsvár; Királyi Képtár, London; Nemzeti Művészeti Múzeum, Bukarest; Brukenthal Múzeum, Gyergyószentmiklós; stb.

Tartalmukat tekintve, a portrékat nem számítva, többségük tájkép, vagy több alakos kompozíció, de az utóbbiakon is nagy jelentősége van a tájképelemnek: valamennyi feldolgozott témája a zsögödi tájba van beillesztve. Ez azt bizonyítja, hogy a festőművész személyes kötődése Zsögödhöz nagyon erős volt. Azok az alkotásai is zsögödi tematikájúak, amelyeket már kolozsvári tartózkodása idején készített. Igaz ugyan, hogy nemcsak a portréi kivételek, életművének egy másik része is az - a marosvásárhelyi cukorgyárban, valamint a békási vízierőmű építőtelepén készült munkák. Az említett időszakban Nagy Imre kényszerű visszahúzódása az említett helyszínekre csakis sajátos tematikák feldolgozására nyújtott lehetőséget. Az ekkor készült alkotások nem tartoznak a festő terméskészítéséhez, spontán témaválasztásai közé. Nagy

Imrének is el kellett szenvednie az ötvenes évek világát, de az akkori - a szocialista realizmushoz tartozó - alkotásainak relatív művészi színvonalát így is helytállóan tekinthetjük.

Nagy Imre említett zsögöd-centrikusságát nem tartom véletlenszerűnek.

1987-ben, amikor hozzákezdtem a festőművész írott hagyatékának a feldolgozásához, úgy tűnt, hogy annak az embernek a megőrzött iratait fogom feldolgozni, akit a róla addig megjelent írásokból ismerhettem meg.² Tévedtem.

Az addig megjelent méltatások, valamint a Följegyzések nem nyújtanak teljes képet, mert egyrészt kimerítő jellegű dokumentáció hiányában a méltatások csak részlegesen lehetnek, nem készülhettek a teljesség igényével, másrészt meg a festő maga sem akart többet elmondani önmagáról, mint amennyit a Följegyzésekben³ megírt, sőt, azt sem lehetett egészében kiadni.

A ránk maradt - pillanatnyilag teljesnek tekinthető - írott hagyatéka kissé másminyenek mutatja be, mint amilyenek a megjelent írásokból megismerhettük. Azt a Nagy Imrét a méltatások, de leginkább a szájhagyomány majdnem emberfeletti tulajdonságokkal ruházták fel. Akik ilyenek ábrázolták, talán önhibájukon kívül, de tévedtek. Meggyőződésem, hogy akkor is így történt, ha a méltatást Imre bácsinak egy közeli barátja, ismerőse végezte, hiszen Nagy Imrét még a hozzá közel állók sem ismerhették igazán. Természetesen, legjobb ismerői mégis barátai voltak, nem is akárhik, hiszen a festő a barátkozás mércéjét igencsak magasra helyezte.

A különböző visszaemlékezésekben igazi beszámolót csak egy-egy Nagy Imrere vonatkozó részletről kapunk: ki-ki a festőről - de csak kevesen a művészről -, a szeretőről, a "vén zsu-gori"-ról, vagy a segítőkész emberről, mesterről, esetleg nagyon ritka alkalmakkor a bohémról emlékezik, és emlékezetében ilyenek is őrizi. A képszeletek felevenítésekor volt olyan személy is, aki - figyelmeztetőleg - így fogalmazott: "Imre bácsi akkor jött haza, amikor mások tömegesen hagyták el az országot!" Persze, mert éppen 1922-ben történt. Nem hiszem, hogy hazatértében politikai elkötelezettséget kellene keresnünk.

1. Nagy Imre unokahúga, akit korai árvasága után a festő nevelt.
2. Szabó András: Repertoriul de documente privind biografia maestrului emerit NAGY IMRE erdemes művész életrajzi vonatkozású dokumentumaink repertórium - Muzeul Secuiesc al Ciucului - Csiki Székely Múzeum, 1993.
3. Nagy Imre: Följegyzések, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1979.

Opera pictorului Imre Nagy și obiceiurile curente

(Rezumat)

Opera și viața pictorului Nagy Imre (1893-1976) nu a fost prelucrată în întregime, ci numai anumite aspecte referitoare la acestea. Prelucrarea completă a datelor biografice și documentare s-a realizat doar în anul centenarului nașterii pictorului, în 1993. În prezent nu se poate pune încă problema realizării unui tratat de specialitate, dar un aspect, și anume scopul reîntoarcerii lui la Jigodin - reieșit din documentele biografice - merită să fie amintit. Acesta se leagă profund de trăirea, retrăirea obiceiurilor locului, ori de crearea unui obicei nou: vizitarea permanentă a "Galeriei Nagy Imre" din Jigodin, în scopul cunoașterii operei maestrului. Astfel se introduce locul de creație al pictorului - satul Jigodin - în rândul locurilor celebre ale culturii transilvănene și europene.

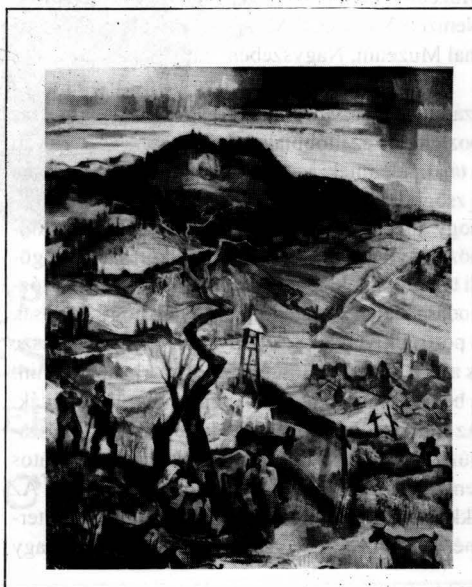
The Work of the Painter Imre Nagy and Every-Day Customs

(Abstract)

The work and life of the painter Imre Nagy (1893-1976) has not been worked through completely, but only in some aspects referring to it. The complete survey of the biographical and documentary data has been done only in the year celebrating 100 years from his birth, in 1993.

For the moment one can't clarify all the aspects of his life and work. But one moment of his biography - his return to Zsögöd (Jigodin) - is worth mentioning. It is linked on the one hand to

reliving the customs of the village community, and on the other to the foundation of the art gallery.



1. ábra A régi temető. (olaj, vászon)



2. ábra Almaszedés. (olaj, vászon)

